

Referat fra møte i Den norske katalogkomité 27. november 2017 (Møte 2/17)

Sted: Nasjonalbiblioteket

Til stede:

Frank Berg Haugen

Liv Bryn

Jørn Helge Dahl

Anne Munkebyaune

Unni Knutsen

Fride Fosseng

Trine Adolfsen

Oddrun Ohren, sak 12/17

Referent: Trine Adolfsen

7/17 Godkjenning av dagsorden

Dagsorden ble godkjent.

8/17 Referat fra møte 24. mars 2017 (møte 1/17)

Referatet ble godkjent.

9/17 Orienteringssaker

- Trine og Frank informerte fra et møte i RDA Translations WG i Madrid 23. oktober 2017.
- Vedtak i sak 3/17 om \$0 er omgjort, slik at det ikke omfatter marcfelt 6xx da 600 \$0 i Normarc er definert for annen bruk:
Normarc-formatet oppdateres med delfelt \$0 (autoritetsid) i følgende marcfelt: 100, 110, 111 og 130, 700, 710, 711 og 730, 800, 810, 811 og 830.
- Språkkode «mlt» (maltesisk) er lagt til i basen «NORMARC-koder for språk»
- Språkkode «kaz» (kasakhisk) er lagt til i basen «NORMARC-koder for språk»

10/17 Nasjonalt autoritetsregister for personer og korporasjoner

Nasjonalt autoritetsregister defineres som en delmengde av et felles autoritetsregister for personer og korporasjoner. Nasjonalt autoritetsregister består av autoriteter som Nasjonalbiblioteket har ansvar for.

I Nasjonalbiblioteket diskuteres det for tiden hvordan rettigheter for bruk og tilgang skal ivaretas også for tredjeparter.

Alle kan nå autoritetsregisteret i BARE via SRU-tjenesten. Det jobbes med å få en egen Oriainstans for søking og lesing av dataene fra BARE.

Et autoritetsregister for verk er en egen sak som jobbes med parallelt.

Det kan være nyttig å gå gjennom attributtene knyttet til autoritetsregisteret for personer og korporasjoner i lys av IFLA-LRM.

11/17 RDA – status for arbeidet

Status – oversettelse m.m.

Oversettelsen har blitt forsinket. RDA Toolkit skal gjennomgå en større omstrukturering fram mot sommeren 2018. Vi har tro på å bli ferdige innen siste tidsfrist for at den norske oversettelsen også blir tatt med i omstrukturingsprosessen. Siste frist er i midten av januar 2018.

Konkret opplæring i RDA Toolkit kan ikke settes i gang før omstrukturingsprosjektet er ferdig. Selve teksten i regelverket vil bli tilpasset IFLA Library Reference Model (LRM), men vil ellers bli lite endret. Men strukturen og funksjonaliteten for verktøyet endres fundamentalt. Den norske teksten vil først bli tilgjengelig i den omstrukturerte versjonen høsten 2018.

Nasjonalbiblioteket vurderer å bruke våren til å tilby opplæring i LRM (Library Reference Model) og MARC 21 som forberedende kompetanseheving. Utarbeidelse av nasjonale retningslinjer for bruk av RDA blir også et viktig arbeid i perioden.

12/17 Overgang til MARC 21 – konsekvenser

- Konsekvenser for innføring av RDA i Norge
Overgang til MARC 21 som dataformat er en forutsetning for å kunne implementere RDA i Norge. Normarc er ikke godt nok utbygd for alle dataelementene i RDA og det er besluttet at Normarc ikke vil bli tilpasset RDA. Implementering må vente til alle aktører er over på MARC 21.
Fag- og forskningsbibliotekene i BIBSYS-konsortiet har allerede tatt i bruk MARC 21. Opplæring i MARC 21 vil primært være et behov for folke- og skolebibliotekene samt andre som har brukt Normarc som registreringsformat.
- Innordning av Normarc-felter som ikke finnes i MARC 21
Normarc skal fases ut i Norge. Målet er å få med mest mulig av Normarc-dataene over i MARC 21. Komitéen har derfor kommet med anbefalinger for mapping av følgende Normarc-felt:

MARC 21 Bibliografisk format

019 \$a Alderskoding barnebøker

Konklusjon:

Alderskoding tas inn i vokabularet «nortarget» og kodes i 385.

019 \$b Dokumenttype

Konklusjon:

Kodene fra 019 \$b fordeles inn i de tilpassede feltene i MARC 21.

Aktuelle felter er 007, 008, 336, 337, 338, 340 og 347. Bruk av disse feltene støttes direkte ved katalogisering etter RDA.

019 \$d Litterær form/genre

Konklusjon:

Felt 655 Index term – Genre/form tas i bruk for denne informasjonen. Norvok-vokabularet utvides med sjangrene som mangler slik at alle 9 kodene fra 019 \$d dekkes.

019 \$e Litteratur tilpasset visse brukergrupper

Konklusjon:

Litteratur tilpasset visse brukergrupper tas inn i vokabularet «nortarget» og kodes i 385.

019 \$s Aldersgrense film

Konklusjon:

Koding av aldersgrenser for film og spill kodes i felt 385. Vokabular basert på Medietilsynets aldersmerking for film, «nma» og System for aldersmerking av dataspill, «pegi», er meldt inn. Disse tilsvarer kodene som brukes i 019 \$s.

Lenke til vokabularer:

<https://bibliotekutvikling.no/ressurser/kunnskapsorganisering/verktøykasse-for-kunnskapsorganisering/vokabularer/>

MARC 21 Autoritetsformat

100/600/700 \$j Nasjonalitet

Vi anbefaler å registrere geografisk område knyttet til autoriteten i felt 043 \$c. 043 er definert for geografiske områder. Vi kan bruke dette feltet for å angi ett eller flere geografiske sted(er) som autoriteten forbindes med. Geografisk sted vil måtte erstatte opplysning om nasjonalitet.

I tillegg kan 386 også brukes for andre geografiske/demografiske områder.

600/610/611/630/650/651 \$1 Klassifikasjonskode og \$0 Kvalifikator

Relasjoner mellom emneord og klassifikasjonsnummer må ivaretas gjennom autoritetsformatet. Autoriteter for emneord bør ha en peker til tilhørende klassifikasjonsnummer.

Komitéen undersøker om Sears list of subject headings kan gi oss et forslag til løsning.

600/610/611/630/650/651/652/653/655 \$9 Emneordets språkform (nob/nno)

6xx \$9 brukes i dag av metadataleverandør. Dette er et lokalt definert felt, og det står fritt opp til systemleverandører å ta i bruk feltet for lokale løsninger for koding av språkform for emneord.

930/950 Henvisninger til personer og emner

Henvisninger mellom autoritetsdata håndteres i autoritetsformatet. MARC 21 Format for Authority Data ivaretar slike henvisninger, og det vil være opp til systemleverandørene å implementere autoritetsregistre.

13/17 RDA-saker til diskusjon

RDA i oversettelse kan ikke utelate enkelte deler av teksten slik som i Katalogiseringsregler. Dette er på grunn av at RDA er en internasjonalt basert tekst som jevnlig oppdateres.

Vi må oversette den fullstendige teksten og basere oss på bruk av nasjonale retningslinjer.

Eksempler – spesielt agenter

Det er en del eksempler som ikke er oversatt. Det kan føre til forvirring siden de ikke beskriver norsk praksis, men understøtter regelen som beskrives.

Disse må erstattes med eksempler i henhold til norsk praksis.

Konklusjon:

Vi trenger en gjennomgang av eksemplene sett i forhold til retningslinjene som en egen aktivitet.

Eksemplene i kapitler som beskriver personer og korporasjoner bør prioriteres.

Den katolske kirke, alternative regler og romertall vs. arabiske tall

Konklusjon:

Navneformen *Den katolske kirke* og bruk av romertall i slike innførsler brukes gjennomgående i oversettelsen.

Behov for nasjonale retningslinjer m.m.

For deler av regelverket beskrives instruksjoner og retningslinjer som bryter med bl.a. norske rettskrivningsregler og navngiving. I slike tilfeller vil det være behov for å utarbeide nasjonale retningslinjer. Foreløpige områder som vi trenger slike retningslinjer for er:

Transkribering:

For transkribering finnes flere standarder å velge mellom, men vi ønsker å ha lik nasjonal praksis, fortrinnsvis ISO-standarder. Komitéen ønsker å få en oversikt over dagens praksis, i første omgang gjennom kartlegging av transkriberingspraksis i Biblioteksentralen, Bokbasen og BIBSYS før vi kommer med endelige anbefalinger.

Bruk av store og små bokstaver:

Appendiks A i RDA er svært kortfattet når det gjelder de skandinaviske språk og dekker ikke behovet for norsk. Ett forslag er å følge den alternative regelen i A.1 og lage nasjonale retningslinjer basert på en oppdatert versjon av Katalogiseringsregler A.46K-A.46U der de ikke bryter med reglene i RDA A.2-A.9. Komitéen ser nærmere på dette.

Konklusjon:

Vi anbefaler i utgangspunktet minst mulig bruk av alternative regler. I Norge bør vi i størst mulig grad ta i bruk standardløsninger i RDA. Standardløsningen vil være i tråd med IFLA-LRM. Dette innebærer at vi uttrykker relasjoner i størst mulig grad og ivaretar behovet for rike søkeinnganger. Dette vil gi mer uttrykksfulle data enn vi vil få gjennom bruk av alternative regler.

I løpet av 2018 bør vi få identifisert behovet for og laget nasjonale retningslinjer til den norske oversettelsen av regelverket.

Nasjonale retningslinjer blir en sak for neste komitémøte.

14/17 Eventuelt

Ingen saker.